

*Prof. dr hab. Andrzej Gębski,
Dziedzina - sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna - instrumentalistyka
Adres do korespondencji:*

Warszawa, dn. 21 stycznia 2018 r.

RECENZJA

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu, Wydział Instrumentów Smyczkowych, Harfy, Gitary i Lutnictwa - pismo sygnowane 24 listopada 2017, w związku z decyzją Rady Wydziału z dnia 24 czerwca 2015 roku, zlecenie podjęte na podstawie *Ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. Nr 65, poz. 595 wraz ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 roku nr 164, poz. 1365, art. 14 ust. 2 pkt. 2).

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentów Smyczkowych, Harfy, Gitary i Lutnictwa AM w Poznaniu z dnia 24 czerwca 2015 roku w sprawie:

- wszczęcia, na wniosek Pani mgr **Maximy Zofii Sitarz** przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka
- wyznaczenia mej osoby recenzentem

W świetle *Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. nr 65. poz. 595, ze zmianami Dz. U .nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 r., tekst jednolity art. 6 ust. 1, 3) Rada Wydziału Instrumentów Smyczkowych, Harfy, Gitary i Lutnictwa posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej *instrumentalistyka* .

Wyniki głosowania Rady Wydziału Instrumentów Smyczkowych, Harfy, Gitary i Lutnictwa dot. wszczęcia przewodu

Liczba uprawnionych członków Rady	25 osób.
Na posiedzeniu było obecnych uprawnionych	17
Oddano głosów ważnych:	17
<u>Za wszczęciem przewodu doktorskiego,</u>	17
Głosów przeciwnych	0
Głosów wstrzymujących się	0

Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.

Wyniki głosowania Rady Wydziału Instrumentów Smyczkowych, Harfy, Gitary i Lutnictwa dot. powołania mej osoby recenzentem

Liczba uprawnionych członków Rady	25 osób.
Na posiedzeniu było obecnych uprawnionych	17
Oddano głosów ważnych:	17
<u>Za powołaniem mej osoby recenzentem,</u>	16
Głosów przeciwnych	1
Głosów wstrzymujących się	0

Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.

Do nadesłanego mi przez Przewodniczącego Rady pisma sygnowanego 24 listopada 2017., informującego o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej Pani mgr Maximy Zofii Sitarz pt „Kształtowanie ekspresji w *Konercie skrzypcowym Andrzeja Panufnika*” została dołączona następująca dokumentacja z posiedzenia Rady z dnia 24 czerwca 2015 roku:

- uchwała o wszczęciu przewodu doktorskiego
- uchwała o wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej kandydatki

Podstawowe dane o Kandydatce

Pani Maxima Zofia Sitarz urodziła się dnia [REDAKOWANE]. Studia wiolinistyczne ukończyła w klasie skrzypiec prof. Marcina Baranowskiego w Akademii Muzycznej w Poznaniu, 27 czerwca 2013 r. otrzymując dyplom z wynikiem bardzo dobrym z wyróżnieniem.

Swoje kwalifikacje artystyczne Pani Maxima Sitarz podnosiła również podczas Mistrzowskich Kursów Muzycznych w klasach takich autorytetów jak: Bartłomiej Nizioł, Wanda Wiłkomirska, Konstanty Andrzej Kulka, Petru Munteanu, Krzysztof Węgrzyn, Alfredo Persichili i inni.

W okresie swojego kształcenia skrzypcowego na etapie szkoły II stopnia oraz studiów, Maxima Sitarz legitymuje się znakomitą aktywnością popartą bogatym dorobkiem na który, oprócz naturalnej działalności koncertowej, składają się nagrody w konkursach skrzypcowych oraz stypendia.

Wedle dokumentacji doktorantka zdobyła 17! nagród w konkursach, z czego do najważniejszych w mojej opinii należy zwycięstwo (I nagroda) w VII Międzynarodowym Konkursie im. Karola Szymanowskiego w Łodzi oraz V nagroda w Internationaler Wettbewerb fur Violine w Kloster Schontal (Niemcy) – oba konkursy zaliczane są do bardzo prestiżowych i trudnych. Za swoje sukcesy artystyczne doktorantka była nagradzana różnego rodzaju stypendiami. Wykaz stypendiów obejmuje 11 pozycji z czego kilka świadczy o absolutnie wyjątkowych osiągnięciach - danych tylko nielicznym. Do tych stypendiów należą:

- 3 krotnie! Stypendium MKiDN
- Stypendium Programu „Młoda Polska”
- Stypendium Marszałka Województwa

Powyższe dane świadczą o osobie nieprzeciętnej, o której w liście rekomendującym prof. Marcin Baranowski pisze następująco: „Znakomita polska skrzypaczka, inteligentna, doskonały muzyk. Takie talenty pojawiają się w naszym kraju niezmiernie rzadko.”

Doktorantka jest związana pracą jako artystka:

- w latach 2013-2014 jako koncertmistrz w Teatrze Muzycznym w Poznaniu.
- Od 2014 r. (do złożenia dokumentacji) jako skrzypaczka uprawiająca wolny zawód – nie związana instytucjonalnie

Niestety przekazana dokumentacja dotyczy okresu do momentu jej złożenia, czyli 2015 roku. Jest to wynik proceduralny, który nie pozwala na pełne przedstawienie dorobku artystycznego doktorantki za okres ostatnich trzech lat.

Choć wedle obowiązujących przepisów dorobek artystyczny i pedagogiczny doktorantki nie podlega ocenie to warto przytoczyć kilka ważniejszych danych na temat owej działalności.

Przedstawiona dokumentacja i zawarte w niej wykazy wskazują na osobę aktywną.

W załączonej dokumentacji wykazanych jest 62 koncerty z czego:

27 - solowych z orkiestra

24 – o charakterze kameralnym (recitalowym)

Do tej liczby dodać należy koncerty niewykazane w dokumentacji z przyczyn, o których wspomniałem powyżej.

Dokumentacja jest przygotowana bardzo dobrze choć występują w niej drobne uchybienia. Moje zastrzeżenia dotyczą życiorysu, w którym brak jest danych u kogo doktorantka się kształciła (nie wymieniony jest żaden nauczyciel) oraz repertuaru, który sporządzony jest chaotycznie z pominięciem uporządkowania pod względem form i gatunków. Wykaz repertuaru zawiera:

- 10 koncertów skrzypcowych
- pierwszą Sonatę na skrzypce solo J. S. Bacha
- 5 Sonat na skrzypce z fortepianem
- 7 kaprysów N. Paganiniego oraz Kaprys polski G. Bacewicz (brak w wykazie jakiegokolwiek kaprysu Wieniawskiego co w mojej opinii jest chyba niedopatrzeniem)
- 23 utwory na skrzypce solo lub z fortepianem

Pragnę jednak zaznaczyć, że nie ma to wpływu na ocenę jakości pracy doktorskiej i jej opisu.

Ocena pracy

Pracę doktorską Pani mgr **Maximy Zofii Sitarz** pt. „**Kształtowanie ekspresji w *Koncertie skrzypcowym* Andrzeja Panufnika**” stanowi dzieło artystyczne zarejestrowane na płycie CD wraz z jego opisem, w formie książkowej, co tworzy logicznie przemyślaną całość.

Sam wybór tematu jest pomysłem nowatorskim i osobiście nie znam całościowo ujętej pracy w języku polskim, której temat dotyczyłby ekspresji w *Koncertie skrzypcowym* Andrzeja Panufnika.

DZIEŁO artystyczne rozpatrywać należy w dwóch przenikających się warstwach: artystycznej - stronie brzmieniowej wynikającej z umiejętności instrumentalnych i założeń interpretacyjnych oraz naukowej - związanej z zastosowaniem wiedzy i jej wpływu na założenia interpretacyjne oraz zagadnienia gry.

Grę doktorantki charakteryzuje, oprócz znakomitej intonacji i techniki, przede wszystkim świadome kształtowanie dźwięku, które nie tylko uwypukla naturalne walory skrzypiec, wolne od cech przeforsowania, ale także dostosowane jest do treści fraz wynikających z poszczególnych fragmentów utworów. Dźwięk, który stosuje doktorantka, jest według mnie wynikiem jej głębokich studiów nad różnorodnością ekspresji, niezbędnej w profesjonalnym wykonawstwie skrzypcowym.

Nie można nie zauważyć doskonałej współpracy wykonawczej z orkiestrą.

Słychać, że muzycy wraz z solistką, współgrają zarówno na płaszczyźnie intelektualnej, przedstawiając zwartą i zrozumiałą koncepcję, jak i emocjonalnej dzięki czemu gra jest „żywa”, wolna od cech studyjnego wyrachowania.

Podkreślić należy, że orkiestrę tworzą wspaniali muzycy a ich skład jest minimalny (zaledwie po trzech instrumentalistów w grupie). Mimo tak małego liczebnie składu, brzmienie jest wyraziste a finał koncertu pod względem artykulacji, ekspresji i wirtuozowskiego „zacięcia” jest niezwykle przekonujący. W drugiej części (w czasie 3:43 – 4:30) pizzicato orkiestry pod względem pionów jest mało udane, ale za to ekspresyjne. Upatruję w tym konieczność wyboru pomiędzy „sztywną grą razem” a estetycznym przekazem narracji, która wygrywa nad studyjną czy „komputerową” precyzją.

OPIS pracy doktorantki, zbudowany na logicznym i prawidłowo skonstruowanym konspekcie jest czytelny i interesujący.

Logiczne formułowanie myśli oraz odpowiedzi na zawarte tezy są precyzyjne i zrozumiałe. Bardzo dobry język pracy spełnia standardy pracy doktorskiej a tzw. „piśmiennictwo” – odsyłacze, przypisy, przykłady, bibliografia itd. są prawidłowe. Zarówno układ opisu jak i komplementarność rozdziałów nie budzą zastrzeżeń.

Pisemna „strona” pracy jest bardzo ciekawa, merytorycznie poprawna i mimo drobnych uchybień językowych na wysokim, akademickim poziomie.

W podsumowaniu doktorantka stwierdza, że: „Każdy artysta powinien ze szczególną wnikliwością i pietysmem traktować kwestię ekspresji i emocji. Podejmując się wykonania jakiegokolwiek, nawet najprostszego dzieła muzycznego, muzyk musi mieć świadomość, że wierność emocjom ukrytym przez kompozytora w strukturze dzieła jest jego obowiązkiem. Kluczem do doskonałego przekazania emocji poprzez muzykę jest uczciwość wykonawcy wobec twórcy przy jednoczesnym pozostawieniu w zgodzie z własną wizją artystyczną i kreatywnością. Jeśli bowiem muzyk nie sprosta temu zadaniu, nie zostanie spełniony podstawowy warunek konieczny do zaistnienia dzieła sztuki. Brak emocji czy nieczytelność przekazu emocjonalnego pozbawia wykonanie sensu, odziera dzieło z jego treści.”

To estetyczno – filozoficzne przesłanie może stać się *credo* dla przyszłych, młodych wykonawców *Koncertu skrzypcowego* Panufnika jak i myślą przewodnią interpretacji w ogóle.

Konkluzja

Podsumowując należy stwierdzić, iż praca doktorska mgr Maximy Sitarz poprzez nagranie *Koncertu skrzypcowego* Andrzeja Panufnika oraz rzetelny opis rozwiązuje przedstawioną problematykę.

Jest to realizacja, będąca oryginalnym rozwiązaniem zagadnień opisanych w dysertacji.

Wiedza historyczna i analityczna dotycząca wykonawstwa muzyki którejkolwiek z epok, w tym okresu drugiej połowy XX wieku powinna zajmować w świadomości odbiorców, szczególnie młodych, stosowne miejsce. Uświadomienie znaczenia owej wiedzy w wykonawstwie instrumentalnym, w moim przekonaniu stanowi o znaczącym wkładzie tej dysertacji w rozwój zarówno dyscypliny artystycznej reprezentowanej przez doktorantkę jak i całej dziedziny sztuk muzycznych.

Stwierdzam, że doktorantka wykazała się stosowną wiedzą teoretyczną oraz umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej a jej praca doktorska w sposób oryginalny rozwiązuje zagadnienia zawarte w temacie, spełniając tym samym bez zastrzeżeń wymagania art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14.03.2003 roku.

Pracę doktorską Pani mgr Maximy Sitarz - Wawrzyniak przyjmuję.

Prof. dr hab. Andrzej Gębski